

Mô hình hiện đại hóa xã hội của Trung Quốc và giá trị tham khảo đối với Việt Nam

TS Nguyễn Đức Toàn
Trường Đại học Quy Nhơn
09:10, ngày 30-06-2026

TCCS - Trong bối cảnh thế giới đang chuyển biến sâu sắc, vấn đề lựa chọn con đường hiện đại hóa phù hợp với điều kiện đặc thù của mỗi quốc gia ngày càng trở nên cấp thiết. Thực tiễn phát triển của Trung Quốc trong những thập niên qua cho thấy, mô hình hiện đại hóa xã hội của Trung Quốc mang bản sắc riêng, không chỉ tạo nền tảng vững chắc cho sự phát triển nhanh và bền vững, mà còn góp phần đưa Trung Quốc vươn lên trở thành một trong những cường quốc hàng đầu thế giới.

Mô hình hiện đại hóa xã hội của Trung Quốc

Trong nửa đầu thế kỷ XIX, sau Chiến tranh Nha phiến lần thứ nhất (1840 - 1842), sự xâm nhập của chủ nghĩa thực dân phương Tây vào Trung Quốc đã cuốn quốc gia này vào dòng chảy của lịch sử thế giới. Trung Quốc rơi vào tình trạng nửa thuộc địa, phải gánh chịu những tổn thất nghiêm trọng do sự xâm lấn và tranh giành ảnh hưởng của các cường quốc thực dân phương Tây. Nhiều phong trào đấu tranh đã diễn ra nhằm thực hiện công cuộc hiện đại hóa xã hội Trung Quốc nhưng đều thất bại. Đảng Cộng sản Trung Quốc kể từ khi thành lập (năm 1921) đã theo đuổi sứ mệnh mang lại hạnh phúc cho người dân, hiện đại hóa đất nước Trung Quốc và kiên trì đấu tranh vì mục tiêu này trong hơn một thế kỷ.

Ngày 1-10-1949, nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa được thành lập, mở đầu cho con đường phát triển mới - con đường xây dựng chủ nghĩa xã hội. Trung Quốc đã thực hiện chuyển đổi thành công từ nền dân chủ chủ nghĩa kiểu mới sang chủ nghĩa xã hội, tiến hành cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa, đặt nền tảng chính trị và chế độ căn bản cho việc hiện đại hóa xã hội trong các giai đoạn về sau⁽¹⁾.

Hội nghị Trung ương 3 khóa XI Đảng Cộng sản Trung Quốc (năm 1978) đã xác lập dấu mốc lịch sử quan trọng, đưa Trung Quốc bước sang giai đoạn mới là cải cách mở cửa, mở ra tiến trình hiện đại hóa xã hội. Tháng 3-1979, nhà lãnh đạo Đặng Tiểu Bình đưa ra yêu cầu tìm ra con đường hiện đại hóa xã hội phù hợp với thực tiễn của Trung Quốc; đồng thời chỉ ra rằng, để tiến hành hiện đại hóa cần phải “lấy đặc điểm của Trung Quốc” làm điểm khởi đầu. Dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc, các điều kiện vật chất và thể chế cho con đường hiện đại hóa xã hội của Trung Quốc bước đầu được thiết lập.

Kế thừa và không ngừng phát triển, hoàn thiện hệ thống tư tưởng, lý luận và đường lối phát triển đất nước, ngay từ khi lên nắm quyền năm 2012, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Trung Quốc Tập Cận Bình đã đề ra những tư tưởng lý luận

quan trọng về hiện đại hóa xã hội, qua đó trở thành kim chỉ nam cho hành động, mở ra không gian phát triển mới trên con đường hiện đại hóa của Trung Quốc.

Thứ nhất, mô hình hiện đại hóa xã hội của Trung Quốc đặt dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Báo cáo chính trị của Đảng Cộng sản Trung Quốc lần thứ XX (năm 2022) chỉ ra rằng: “Hiện đại hóa Trung Quốc là hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa do Đảng Cộng sản Trung Quốc lãnh đạo thực hiện”⁽²⁾. Sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc là đặc điểm thiết yếu và lợi thế quan trọng của con đường hiện đại hóa xã hội, thể hiện sự khác biệt cơ bản với quá trình hiện đại hóa ở phương Tây. Đảng Cộng sản Trung Quốc không chỉ dựa trên điều kiện đất nước, mở ra con đường mới hiện đại hóa mô hình Trung Quốc, mà còn nắm vững quy luật phát triển của hiện đại hóa. Chính sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc đã xác định bản chất và phương hướng của con đường hiện đại hóa xã hội Trung Quốc một cách khoa học, tạo ra hình thái mới trong nền văn minh nhân loại.

Đảng Cộng sản Trung Quốc là đội tiên phong của chủ nghĩa xã hội mang đặc điểm Trung Quốc với bản chất và mục tiêu: “Không có lợi ích riêng, bởi lợi ích riêng không bao giờ đại diện cho bất kỳ nhóm lợi ích, nhóm quyền lực hoặc tầng lớp đặc quyền nào”⁽³⁾. Sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc bảo đảm cho quá trình hiện đại hóa xã hội Trung Quốc đi theo con đường phát triển xã hội chủ nghĩa. Trong tiến trình hiện đại hóa xã hội, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã khơi dậy tinh thần nhiệt huyết của nhân dân, củng cố sự đoàn kết, quy tụ mọi lực lượng có thể tập hợp, từ đó hình thành một khối thống nhất vững chắc để kiên định theo đuổi con đường đã lựa chọn.

Thứ hai, mô hình hiện đại hóa xã hội của Trung Quốc lấy con người làm trung tâm.

Trong quá trình hiện đại hóa xã hội, Đảng Cộng sản Trung Quốc luôn nhấn mạnh sự phát triển vì con người, phụ thuộc vào con người và thành quả được chia sẻ cho mọi người dân. Sự thịnh vượng chung của toàn dân là mục tiêu chính của con đường hiện đại hóa xã hội Trung Quốc “lấy con người làm trung tâm”. Dựa trên nền tảng kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, con đường hiện đại hóa xã hội của Trung Quốc hướng tới hạn chế sự chi phối của quyền lực tư bản, đồng thời giảm thiểu những hệ lụy phân hóa xã hội thường gắn với mô hình hiện đại hóa phương Tây. Con đường này bảo đảm rằng, mọi người dân được quyền chia sẻ thành quả của công cuộc hiện đại hóa xã hội và đạt được sự thịnh vượng chung. Ngay từ giai đoạn đầu cải cách mở cửa ở Trung Quốc (năm 1978), nhà lãnh đạo Đặng Tiểu Bình đã nhấn mạnh tầm quan trọng của sự thịnh vượng chung: “Mục tiêu của chủ nghĩa xã hội là làm cho toàn dân thịnh vượng, không phải để tạo ra sự phân cực. Nếu các chính sách của chúng ta dẫn đến sự phân cực, điều đó có nghĩa là chúng ta đã thất bại; nếu một giai cấp tư sản mới xuất hiện, điều đó có nghĩa là chúng ta đã đi chệch khỏi con đường đúng đắn”⁽⁴⁾.

Đại hội XIX Đảng Cộng sản Trung Quốc (năm 2017) nhận định, mâu thuẫn chính trong xã hội đã chuyển thành mâu thuẫn giữa nhu cầu ngày càng tăng của người dân về một cuộc sống tốt đẹp với tính chất phát triển không cân bằng và không đầy đủ. Vì vậy, vấn đề thúc đẩy sự thịnh vượng chung của toàn dân và đáp ứng tốt hơn nhu cầu của người dân về một cuộc sống tốt đẹp hơn đã trở thành thách thức mà Đảng Cộng sản Trung Quốc phải giải quyết. Khi nhấn mạnh tầm quan trọng của sự thịnh vượng chung, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tập Cận Bình khẳng định, đây là “nguyên tắc cơ bản của chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc”⁽⁵⁾ và là một đặc điểm quan trọng của con đường hiện đại hóa xã hội Trung Quốc; đồng thời nhấn mạnh: “Những thành quả của cải cách và phát triển phải mang lại lợi ích cho tất cả mọi người dân một cách công bằng. Bằng cách đó, chúng ta sẽ thúc đẩy sự phát triển toàn diện của con người và đạt được sự thịnh vượng chung cho tất cả mọi người”⁽⁶⁾.

Dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc và sự nỗ lực phấn đấu của toàn dân tộc, Trung Quốc đã thành công trong việc thực hiện mục tiêu 100 năm lần thứ nhất (1921 - 2021) là xóa đói, giảm nghèo, xây dựng xã hội khá giả toàn diện, tạo điều kiện thuận lợi để tiến tới hiện thực hóa thịnh vượng chung. Tuổi thọ trung bình của người dân đã tăng từ 35 tuổi (năm 1949) lên 78,6 tuổi (năm 2023); tỷ lệ biết chữ từ khoảng 20% (năm 1949) tăng lên hơn 96,8% (năm 2023); hoàn thành trước 10 năm mục tiêu xóa nghèo trong Chương trình Nghị sự về phát triển bền vững của Liên hợp quốc đến năm 2023⁽⁷⁾.

Thứ ba, mô hình hiện đại hóa xã hội Trung Quốc kiên định mục tiêu độc lập, tự chủ.

Là nước xã hội chủ nghĩa, Trung Quốc lựa chọn con đường hiện đại hóa xã hội độc lập và tự chủ, đồng thời kiên định lòng tự tôn dân tộc, nắm chắc vận mệnh phát triển của Trung Quốc. Trong những năm đầu kể từ khi thành lập nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa, nhà lãnh đạo Mao Trạch Đông đã đặt nền móng cho việc hình thành một hệ thống công nghiệp hoàn chỉnh và độc lập⁽⁸⁾. Kể từ khi cải cách mở cửa (năm 1978), Trung Quốc bắt đầu hội nhập tích cực vào thị trường toàn cầu, tuy nhiên, Đảng Cộng sản Trung Quốc vẫn kiên trì con đường phát triển độc lập. Nhà lãnh đạo Mao Trạch Đông đã chỉ ra: “Độc lập là kết quả tất yếu mà Đảng Cộng sản Trung Quốc rút ra từ thực tiễn sau khi trải qua các giai đoạn cách mạng, phát triển và cải cách bằng sức mạnh của Đảng và nhân dân. Chúng ta phải luôn dựa vào chính mình khi tìm kiếm sự phát triển của quốc gia, bảo vệ lòng tự hào và sự tự tin của quốc gia, kiên quyết đi theo con đường của riêng mình”⁽⁹⁾.

Thứ tư, mô hình hiện đại hóa xã hội của Trung Quốc dựa trên nguyên tắc bảo đảm hài hòa giữa con người và thiên nhiên.

So với hiện đại hóa xã hội do tư bản thống trị ở phương Tây, con đường hiện đại hóa xã hội của Trung Quốc dựa trên những lợi thế của chế độ xã hội chủ nghĩa. Kể từ Đại hội XVIII Đảng Cộng sản Trung Quốc (năm 2012), Tổng Bí thư,

Chủ tịch nước Tập Cận Bình nhấn mạnh không đánh đổi tăng trưởng kinh tế trước mắt bằng sự suy thoái của môi trường tự nhiên, đồng thời hướng tới xây dựng một mô hình hiện đại hóa xã hội mới, trong đó con người và thiên nhiên phát triển hài hòa, bền vững. Từ đó, Trung Quốc đã tìm ra con đường phát triển văn minh mới, đó là sự kết hợp giữa phát triển kinh tế và bảo vệ môi trường, bảo đảm cho người dân có được mức sống cao hơn và hệ sinh thái lành mạnh.

Có thể thấy rằng, đi theo con đường ưu việt, Trung Quốc đã trải qua quá trình hiện đại hóa xã hội trong vài thập niên mà các nước phương Tây mất hàng thế kỷ, trở thành nền kinh tế lớn thứ hai thế giới. Đây là quá trình hiện đại hóa xã hội vĩ đại và thành công nhất mà Đảng Cộng sản Trung Quốc không ngừng tìm tòi.

Chính thực tiễn sống động của mô hình hiện đại hóa xã hội này không chỉ làm thay đổi sâu sắc bối cảnh toàn cầu, mà còn ảnh hưởng đến xu hướng phát triển của lịch sử thế giới hiện đại.

Kể từ năm 1991, những thay đổi mạnh mẽ ở Liên Xô và Đông Âu làm cho phong trào cộng sản quốc tế chịu tổn thất lớn. Các đảng cộng sản ở Liên Xô và Đông Âu mất đi vị trí cầm quyền, trở thành các đảng xã hội dân chủ hoặc tự giải thể. Hầu hết đảng cộng sản ở các nước tư bản phát triển hoặc đang phát triển khác rơi vào khủng hoảng. Đồng thời, các đảng xã hội dân chủ ở phương Tây cũng thay đổi hướng đi. Trong bối cảnh đó, Trung Quốc vẫn kiên định mục tiêu phát triển, giương cao ngọn cờ chủ nghĩa xã hội khoa học, đồng thời rút ra những bài học sâu sắc từ sự tan rã của mô hình xã hội chủ nghĩa ở Liên Xô và Đông Âu. Trên cơ sở đó, Đảng Cộng sản Trung Quốc đã lãnh đạo nhân dân kiên trì theo đuổi con đường chủ nghĩa xã hội mang đặc sắc Trung Quốc, đồng thời từng bước tìm tòi và định hình con đường hiện đại hóa xã hội phù hợp. Đây là con đường hiện đại hóa đã được kiểm chứng qua thực tiễn, thể hiện tầm nhìn lý luận và bản lĩnh chính trị của Đảng Cộng sản Trung Quốc trong việc vận dụng sáng tạo các quy luật về cầm quyền, xây dựng chủ nghĩa xã hội và phát triển xã hội loài người.

Sự thành công của con đường hiện đại hóa xã hội Trung Quốc đã chứng minh rằng, chủ nghĩa tư bản không phải là con đường duy nhất để hiện đại hóa xã hội và hiện đại hóa xã hội cũng có thể đạt được bằng con đường phát triển xã hội chủ nghĩa. Cùng với đó, thành công này đã góp phần bác bỏ quan điểm rằng, các quốc gia muốn tiến hành hiện đại hóa xã hội phải “lấy phương Tây làm trung tâm”. Trên thực tế, mặc dù phần lớn các nước thuộc thế giới thứ ba đã giành độc lập, tự giải phóng khỏi sự cai trị của chủ nghĩa thực dân sau cuộc Chiến tranh thế giới lần thứ hai, nhưng vẫn phải đối mặt với vấn đề chung là làm thế nào để tìm ra con đường phát triển phù hợp với điều kiện thực tiễn của từng quốc gia. Nhiều nước đã đi theo con đường hiện đại hóa xã hội kiểu phương Tây và rơi vào bẫy “phát triển phụ thuộc”. Do đó, thành công của con đường hiện đại hóa xã hội của Trung Quốc là minh chứng thực tiễn của mô hình phát triển quốc gia dựa trên điều kiện lịch sử, văn hóa dân tộc, đồng thời thể hiện sự kiên định theo đuổi con đường phát triển độc lập, tự chủ, thống nhất giữa các đặc điểm chung của hiện đại hóa

xã hội với bản chất riêng biệt của hiện đại hóa xã hội Trung Quốc. Thành công này đã mở ra một con đường mới cho các nước đang phát triển, như Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tập Cận Bình nhấn mạnh: “một con đường mới cho các nước đang phát triển khác để đạt được hiện đại hóa; cung cấp một lựa chọn mới cho các quốc gia và dân tộc khác muốn đẩy nhanh sự phát triển trong khi vẫn bảo vệ được nền độc lập; chỉ ra cách tiếp cận của Trung Quốc để giải quyết các vấn đề mà nhân loại đang phải đối mặt”⁽¹⁰⁾.

Kể từ Đại hội XVIII Đảng Cộng sản Trung Quốc (năm 2012), Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tập Cận Bình đã nhấn mạnh phát triển quan hệ quốc tế mới trên cơ sở nguyên tắc tôn trọng lẫn nhau, công bằng, chính nghĩa và hợp tác cùng có lợi: “Đảng Cộng sản Trung Quốc mong muốn cùng các lực lượng tiên bộ trên thế giới tiến lên. Trung Quốc luôn nỗ lực bảo vệ hòa bình thế giới, đóng góp vào sự phát triển toàn cầu và duy trì trật tự quốc tế”⁽¹¹⁾. Do vậy, con đường hiện đại hóa xã hội của Trung Quốc được thúc đẩy dựa trên đối thoại và hợp tác cùng có lợi giữa các quốc gia, đồng thời không mang tới “sự va chạm giữa các nền văn minh”.

Giá trị tham khảo đối với Việt Nam

Có thể thấy rằng, Việt Nam và Trung Quốc đều là những nước xã hội chủ nghĩa đang đẩy mạnh công cuộc đổi mới, cải cách và phát triển đất nước. Vì vậy, những thành tựu của Trung Quốc trong quá trình xây dựng mô hình hiện đại hóa xã hội có ý nghĩa tham chiếu, gợi mở kinh nghiệm thực tiễn đối với Việt Nam trong nghiên cứu, tiếp thu có chọn lọc và vận dụng phù hợp với điều kiện cụ thể của đất nước.

Thứ nhất, kiên trì giữ vững và phát huy vai trò lãnh đạo, năng lực cầm quyền của Đảng Cộng sản Việt Nam trong sự nghiệp đổi mới và phát triển đất nước. Thực tiễn lịch sử khẳng định vai trò lãnh đạo đúng đắn của Đảng Cộng sản Việt Nam - nhân tố quyết định mọi thắng lợi của cách mạng Việt Nam. Trong thời kỳ đổi mới, cải cách, mở cửa, Đảng ta luôn kiên trì, kiên định và vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lê-nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, lý luận về đường lối đổi mới; không ngừng đổi mới tư duy, xác định đúng mục tiêu, con đường phát triển đất nước theo định hướng hiện đại hóa xã hội, phù hợp với thực tiễn và xu thế của thời đại. Đảng kiên trì lãnh đạo đất nước vượt qua muôn vàn khó khăn, thách thức, giành được những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử; qua đó tiếp tục khẳng định vai trò quyết định đối với sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội và hiện đại hóa đất nước. Điều đó tiếp tục củng cố vai trò lãnh đạo của Đảng và niềm tin của nhân dân đối với Đảng và chế độ xã hội chủ nghĩa. Đồng thời tạo nền tảng vững chắc để Việt Nam phấn đấu thực hiện mục tiêu trở thành nước phát triển, hiện đại hóa về mọi mặt vào giữa thế kỷ XXI.

Thứ hai, thúc đẩy phát triển mạnh mẽ, hiệu quả nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa trong kỷ nguyên mới. Thực tiễn bốn thập niên đổi mới cho thấy, vận hành nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa đáp ứng

yêu cầu phát triển kinh tế, hiện đại hóa đất nước là phù hợp với xu thế của thời đại, góp phần hiện thực hóa khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, vì mục tiêu “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”. Đây chính là mô hình mới, xuất phát từ thực tiễn, không rập khuôn, giáo điều, không gán ghép chủ quan, duy ý chí; không chỉ là điều kiện tiên quyết để giải phóng nguồn lực, khơi thông động lực tăng trưởng, mà còn cụ thể hóa định hướng xã hội chủ nghĩa trong điều kiện phát triển theo cơ chế thị trường. Đồng thời tiếp tục củng cố, giữ vững niềm tin của nhân dân vào đường lối phát triển kinh tế do Đảng ta khởi xướng và lãnh đạo.

Thứ ba, thực hiện hiệu quả các mục tiêu phát triển con người, lấy con người làm trung tâm của mọi quyết sách trong kỷ nguyên mới. Nghị quyết Đại hội XIV của Đảng khẳng định: “xây dựng con người Việt Nam phát triển toàn diện được xác định là một mục tiêu của chiến lược phát triển kinh tế - xã hội”⁽¹²⁾. Suy cho cùng, trong quá trình hiện đại hóa xã hội, mọi quyết sách chính trị, kinh tế đều phải lấy sự phát triển toàn diện, sự an toàn và hạnh phúc của con người làm đích đến cuối cùng. Bởi lẽ, mục tiêu cuối cùng của phát triển đất nước, xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, xây dựng Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa Việt Nam, xây dựng nền dân chủ xã hội chủ nghĩa đều xuất phát từ con người, tất cả vì con người, cho con người, bởi con người⁽¹³⁾. Đây là chìa khóa để tạo sự đồng thuận xã hội và khơi dậy khát vọng vươn mình của dân tộc Việt Nam trong kỷ nguyên mới.

Con đường hiện đại hóa xã hội của Trung Quốc về bản chất là hiện đại hóa xã hội chủ nghĩa dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Trung Quốc, không rập khuôn theo các con đường hiện đại hóa xã hội của các quốc gia khác; được tiến hành độc lập, tự chủ thông qua thực tiễn cách mạng, quá trình cải cách mở cửa và hội nhập sâu rộng, mang bản sắc riêng của Trung Quốc. Với các đặc trưng nổi bật như sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản, định hướng phát triển lấy con người làm trung tâm, bảo đảm độc lập, tự chủ và chú trọng hài hòa giữa con người với thiên nhiên, mô hình này đã góp phần quan trọng đưa Trung Quốc đạt được những thành tựu phát triển toàn diện, nâng cao vị thế trên trường quốc tế.

Đối với Việt Nam, việc nghiên cứu và tham khảo mô hình hiện đại hóa xã hội của Trung Quốc có ý nghĩa thiết thực cả về lý luận và thực tiễn. Tuy nhiên, quá trình tiếp thu cần được thực hiện một cách chọn lọc, sáng tạo, phù hợp với điều kiện cụ thể của đất nước. Trên cơ sở đó, Việt Nam có thể vận dụng những kinh nghiệm phù hợp nhằm hoàn thiện đường lối phát triển, thúc đẩy hiện đại hóa xã hội theo hướng độc lập, tự chủ, bền vững và bao trùm, lấy con người làm trung tâm, góp phần xây dựng xã hội trật tự, kỷ cương, an toàn, lành mạnh, văn minh, hài hòa, phát triển trong kỷ nguyên mới./.

(1), (7) Phạm Thanh Bình: “Nước Cộng hòa Nhân dân Trung Hoa: Bảy mươi lăm năm xây dựng và phát triển”, *Tạp chí Cộng sản điện tử*, ngày 3-10-2024,

<https://www.tapchiconsan.org.vn/web/guest/the-gioi-van-de-su-kien/-/2018/979002/nuoc-cong-hoa-nhan-dan-trung-hoa--bay-muoi-lam-nam-xay-dung-va-phat-trien.aspx>

(2) 习近平在中国共产党第二十次全国代表大会上的报告（全文）(Tạm dịch: Bài phát biểu của Tập Cận Bình tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XX Đảng Cộng sản Trung Quốc (Toàn văn)), ngày 26-10-2022, <https://www.mps.gov.cn/n2255079/n6865805/n7355741/n8012955/c8746779/content.html>

(3) Zhang Hui: “Always Putting the People First” (Tạm dịch: Luôn đặt con người lên hàng đầu), ngày 21-10-2022, http://www.chinatoday.com.cn/ctenglish/2018/fd/202403/t20240326_800361307.html

(4) 邓小平：走社会主义道路，就是要逐步实现共同富裕 (Tạm dịch: Đặng Tiểu Bình: Theo đuổi con đường xã hội chủ nghĩa nghĩa là từng bước đạt được sự thịnh vượng chung), ngày 15-4-2020, <https://cpc.people.com.cn/n1/2020/0415/c69113-31674675.html>

(5) Angang Hu, Shaojie Zhou: “China in 2035: Towards a Society of Common Prosperity for All” (Tạm dịch: Trung Quốc năm 2035: Hướng tới một xã hội thịnh vượng chung cho tất cả mọi người), <https://doi.org/10.1007/978-981-97-0938-0>, tr. 67

(6) 习近平：在纪念马克思诞辰200周年大会上的讲话 (Tạm dịch: Tập Cận Bình: Bài phát biểu tại Lễ kỷ niệm 200 năm ngày sinh của Karl Marx), ngày 4-5-2018, https://www.gov.cn/xinwen/2018-05/04/content_5288061.htm

(8) Nhà lãnh đạo Mao Trạch Đông đưa ra mục tiêu chiến lược là công nghiệp hóa đất nước, tìm cách thiết lập một hệ thống công nghiệp độc lập và hoàn chỉnh và khai phá mô hình tích lũy hướng nội dựa trên sự khác biệt giữa các sản phẩm công nghiệp và nông nghiệp. Theo mô hình này, nhà nước thu được các sản phẩm nông nghiệp từ nông dân với giá thấp hơn và bán các sản phẩm công nghiệp cho nông dân với giá cao hơn. Các sản phẩm dư thừa được chuyển từ khu vực nông nghiệp sang khu vực công nghiệp và theo cách này, vốn được tích lũy cho công nghiệp hóa xã hội chủ nghĩa

(9) Carry on the Enduring Spirit of Mao Zedong Thought (Tạm dịch: Tiếp tục phát huy tinh thần bất diệt của tư tưởng Mao Trạch Đông), ngày 26-12-2013, http://en.npc.gov.cn.cdurl.cn/2021-12/03/c_687411.htm

(10) 习近平：决胜全面建成小康社会 夺取新时代中国特色社会主义伟大胜利 - 在中国共产党第十九次全国代表大会上的报告 (Tạm dịch: Tập Cận Bình: Bảo đảm thắng lợi quyết định trong việc xây dựng xã hội khá giả toàn diện và giành thắng lợi lớn cho chủ nghĩa xã hội đặc sắc Trung Quốc trong kỷ nguyên mới - Báo cáo Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIX của Đảng Cộng sản Trung

Quốc), ngày 27-10-2017,
<https://cpc.people.com.cn/19th/n1/2017/1027/c414395-29613458.html>

(11) 习近平:在庆祝中国共产党成立100周年大会上的讲话 (Tạm dịch: Tập Cận Bình: Bài phát biểu tại Lễ kỷ niệm 100 năm ngày thành lập Đảng Cộng sản Trung Quốc), ngày 15-7-2021, https://www.gov.cn/xinwen/2021-07/15/content_5625254.htm

(12) *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV*, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2026, t. II, tr. 55

(13) Đặng Minh Tiến: “Phát huy nhân tố con người, lấy con người là trung tâm, động lực của sự phát triển trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc”, *Tạp chí Quản lý nhà nước*, ngày 3-4-2025, <https://www.quanlynhanuoc.vn/2025/04/03/phat-huy-nhan-to-con-nguoi-lay-con-nguoi-la-trung-tam-dong-luc-cua-su-phat-trien-trong-ky-nguyen-vuon-minh-cua-dan-toc/>